

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **I. Z.**, bytom K., zastúpený JUDr. Kristínou Mitrovou Polkovou, advokátkou so sídlom Na Priekope 174/13, Žilina, adresa pre doručovanie: P.O.BOX D37, Žilina, proti odporcovi: **Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR**, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, **o náhradu škody a nemajetkovej ujmy s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14 C 192/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 14. augusta 2013, sp. zn. 6 Co 80/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 1.077,08 € jeho právnej zástupkyňi JUDr. Kristíne Mitrovej Polkovej do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) rozsudkom zo dňa 14. augusta 2013, sp. zn. 6 Co 80/2013 rozsudok Okresného súdu Žilina (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „okresný súd“), č.k. 14 C 192/2009-342 zo dňa 18. októbra 2012 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 14 C 192/2009-394 zo dňa 4. decembra 2012 v napadnutých výrokoch vzťahujúcich sa na vec samú potvrdil podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. a vo výrokoch o trovách konania podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa rozhodoval rozsudkom zo dňa 18. októbra 2012 opätovne po tom, čo odvolací súd uznesením, sp.zn. 6 Co 91/2011 zo dňa 24. augusta 2011, zrušil prvý rozsudok Okresného súdu Žilina, č.k. 14 C 192/2009-168 zo dňa 16. decembra 2010, z dôvodu jeho nepresvedčivosti a nepreskúmateľnosti. Okresný súd v tomto zrušenom

rozsudku konštatoval, že podanie posudzoval podľa obsahu a opísaných skutkových okolností, pričom za hlavnú skutkovú okolnosť, od ktorej si navrhovateľ odvodzoval svoje nároky, ustálil skutočnosť, že navrhovateľ bol trestne stíhaný z dôvodu nezákonne použitého agenta voči nemu. Odvolací súd v uznesení zo dňa 24. augusta 2011 mal však za preukázané, že navrhovateľ uplatňoval svoje nároky na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia, keď zároveň výslovne označil rozhodnutie – uznesenie o vznesení obvinenia – ktoré navrhovateľ považoval za nezákonné. Podľa odvolacieho súdu teda ak súd prvého stupňa vyvodil svoj záver v tom smere, že hlavnou skutkovou okolnosťou, od ktorej si navrhovateľ odvodzoval svoje nároky na náhradu škody, bola skutočnosť, že bol trestne stíhaný z dôvodu nezákonného použitia agenta, mal potom v odôvodnení písomného vyhotovenia rozsudku jasne uviesť, z ktorých tvrdení navrhovateľa vychádzal, t.j. či z návrhu na začatie konania, z prednesov jeho právneho zástupcu (a ktorých), resp. z prednesov samotného navrhovateľa (a ktorých). Odvolací súd v rozhodnutí, ktorým zrušil tento rozsudok súdu prvého stupňa uviedol, že *„pokiaľ to okresný súd neuviedol, odvolací súd považuje písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku za neúplné a nepresvedčivé...Čo sa týka jednotlivých nárokov na náhradu škody, ktoré uplatnil navrhovateľ proti odporcovi, odvolací súd po preskúmaní veci konštatuje, že závery okresného súdu v tomto smere považuje za predčasné, nakoľko vychádzajú z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, keď navyše jeho závery o priznaní náhrady ušlej mzdy za obdobie, keď bol navrhovateľ vo väzbe, považuje odvolací súd za nepresvedčivé. Okresný súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku navyše náležite nevysporiadal ani s otázkou príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom a jednotlivými nárokmi na náhradu škody uplatnenými navrhovateľom. Odvolací súd považuje za potrebné nakoniec uviesť, že pokiaľ sa okresnému súdu na základe tvrdených a preukázaných skutočností javilo právne posúdenie nárokov navrhovateľa inak, než bolo uvádzané samotným navrhovateľom, mal to účastníkom v zmysle ust. § 100 ods. 1 O.s.p. uviesť a zároveň umožniť im predniesť procesné stanoviská. Nakoľko z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by tak okresný súd do vyhlásenia napadnutého rozsudku urobil, uvedeným postupom porušil právo účastníkov na spravodlivý proces, nakoľko svoje rozhodnutie „prekvapivo“ založil na iných právnych záveroch, než aké navrhovateľ uvádzal nielen v podanom návrhu na začatie konania, ale i v ďalšom priebehu prvostupňového konania.“*

Súd prvého stupňa tak po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu v rozsudku č.k. 14 C 192/2009-342 uviedol: *„podľa názoru prvostupňového súdu, navrhovateľ si uplatňuje*

aj nároky z dôvodu obmedzenia osobnej slobody väzbou, zásahom do súkromia použitím informačno-technických prostriedkov, nezákonného agenta, ktoré takto výslovne označil v žalobe a považuje ich za následok nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia. Právne nároky charakterizoval ako nároky podľa § 5, § 8 ods. 5, § 15 ods. 1, § 17 a § 18 zák. č. 514/2003 Z.z. Navrhovateľ výslovne v žalobe označuje za nezákonné rozhodnutia o začatí trestného stíhania, o väzbe, prepustení z väzby a oslobodení spod obžaloby. Uplatnené nároky na náhradu škody a nemajetkovej ujmy preto nemožno považovať len za nároky uplatnené výhradne z dôvodu nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia v súvislosti s oslobodením spod obžaloby, pretože súd sa musí vysporiadať so všetkými skutkovými tvrdeniami (opisom rozhodných skutočností), nakoľko povinnosťou navrhovateľa je uviesť, čo žiada a z akého dôvodu a nie nárok právne odôvodniť. Hoci podľa pokynov odvolacieho súdu bolo úlohou navrhovateľa riadne uplatnené nároky špecifikovať, súd ho na splnenie takejto povinnosti vyzval,..., navrhovateľ tak neučinil ani po výzve súdu, vykonal len stručné oznámenia s odkazom na priložené dôkazy...Prvostupňový súd po opätovnom preskúmaní veci je názoru, že nakoľko v konaní sú uplatnené aj nároky z dôvodu vedeného trestného konania (rozhodnutie o väzbe, trovy konania) a z dôvodu, že odporcom je vždy Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky je len orgán ktorý koná za Slovenskú republiku, teda ani prípadné pochybenie pri určení orgánu konajúceho v mene štátu nemôže zakladať nedostatok pasívnej legitímácie na strane odporcu. Podľa § 10 ods. 15 Tr. por. Trestné konanie je konanie podľa tohto zákona, trestné stíhanie úsek od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej..., pričom navrhovateľ netvrdil, že by škody spôsobil len vyšetrovateľ alebo policajný orgán.“

Odvolačný súd rozsudkom zo dňa 14. augusta 2013, sp. zn. 6 Co 80/2013 rozsudok súdu prvého stupňa, č.k. 14 C 192/2009-342 zo dňa 18. októbra 2012 v spojení s doplniacim rozsudkom, č.k. 14 C 192/2009-394 zo dňa 4. decembra 2012 v napadnutých výrokoch vzťahujúcich sa na vec samú potvrdil podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. a vo výrokoch o trovách konania podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolačný súd uviedol v odôvodnení uviedol: „*pokiaľ súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 18. októbra 2012 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 32.841,13 € spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 2.841,13 € od 29. októbra 2009 do*

zaplatenia, pokiaľ označeným rozsudkom návrh žalobcu vo zvyšku zamietol a pokiaľ dopĺňacím rozsudkom zo dňa 4. decembra 2012 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.516,76 € spolu s 9 % úrokom z omeškania z uvedenej sumy od 29. októbra 2009 do zaplatenia, odvolací súd po preskúmaní označeným výrokov i konania, ktoré im predchádzali, dospel k záveru, že súd prvého stupňa v predmetnej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a prejednávaniu vec aj správne právne posúdil. Nakoľko podľa odvolacieho súdu odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vo vzťahu k označeným výrokom zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p., odvolací súd podľa ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatoval správnosť týchto dôvodov.“

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa na podklade návrhov účastníkov, najmä návrhov navrhovateľa vykonal dostatočné dokazovanie, ktoré aj podľa odvolacieho súdu preukázalo závažnosť následkov v súkromnom, pracovnom živote navrhovateľa i v jeho spoločenskom uplatnení. Vyhodnotenie dokazovania zo strany súdu prvého stupňa je podľa odvolacieho súdu vyčerpávajúce a odvolací súd naň v celom rozsahu odkazuje. Odvolací súd v odôvodnení dovolaní napadnutého rozsudku uvádza, že sa stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa, že nároky uplatnené navrhovateľom – náhrada za odevné, za výsluhový dôchodok, odevné – nie sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím vydaným v trestnom konaní. Za dôvodné nepovažoval odvolací súd ani námietky odporcu, ktoré smerovali k vyhovujúcim výrokom rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 18. októbra 2012, resp. dopĺňajúceho rozsudku zo dňa 4. decembra 2012. Námietku, ktorá smerovala k nesprávosti určenia ministerstva spravodlivosti ako orgánu zastupujúceho v predmetnom konaní Slovenskú republiku, odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol: „*nakoľko v trestnom konaní, od ktorého navrhovateľ odvíjal svoje nároky, pôsobili vyšetrovateľ, prokurátor i súd a navrhovateľ podal žiadosť na predbežné prerokovanie nároku na ministerstvo spravodlivosti, odvolací súd dospel k názoru, že ministerstvo spravodlivosti je príslušným orgánom v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) bod 1, písm. k) zák.č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2008...Pokiaľ odporca namietal, že okresný súd pri priznaní nemajetkovej ujmy v peniazoch neprípustne (nad rámec potreby súdneho konania) skúmal zákonnosť použitia agenta, resp. namietal, že okresný súd nemal skúmať otázku nemajetkovej ujmy vo vzťahu k väzbe, odvolací súd tieto námietky nepovažoval za dôvodné...V prejednávanej veci práve na základe nezákonného uznesenia*

o vznesení obvinenia a v jeho dôsledku došlo na strane navrhovateľa k vážnemu zásahu do jeho súkromného a spoločenského života, k zmene sociálneho statusu i k zmene povolania a sociálneho prostredia.“ Podľa odvolacieho súdu súd prvého stupňa výstižne a s logickými argumentmi uviedol, ako nezákonné uznesenie o vznesení obvinenia a od neho sa odvíjajúce trestné konanie zasiahlo do jednotlivých oblastí života navrhovateľa. Odvolací súd uviedol, že neobstojí námietka odporcu, že súd prvého stupňa jasne a konkrétne nepomenoval, k akým zásahom do osobnostných práv navrhovateľa došlo. Odvolací súd ďalej konštatuje, že *„za dôvodné nepovažoval ani námietky odporcu, ktoré smerovali proti výroku doplňujúceho rozsudku, ktorým bol navrhovateľovi priznaný nárok vo výške 1.516,76 Eur s príslušným úrokom z omeškania z titulu ušlej mzdy za obdobie od 07.01.2005 do 21.02.2005. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na rozsiahle odôvodnenie doplňujúceho rozsudku, s ktorým sa stotožňuje a v podstatných bodoch na tieto dôvody odkazuje. Nestotožňuje sa stvrdením odporcu, že okresný súd uvedený nárok nesprávne priznal, keďže nebol uplatnený z titulu rozhodnutia o väzbe, ale z titulu uznesenia o vznesení obvinenia. Odvolací súd uvádza, že ide o nárok na náhradu skutočnej škody, ktorý je potrebné podradiť pod ust. § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. a ktorého základ i príčinná súvislosť vychádzajú práve z uznesenia o vznesení obvinenia. Nešlo teda o nárok podľa § 17 ods. 4 označeného zákona a navrhovateľ ho ani tak neuplatnil, čo vyplýva z jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, ako i z návrhu na začatie konania, ktorý (čo do uplatnenia jednotlivých nárokov) v podstate kopíroval nároky špecifikované v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku...Pokiaľ odporca namietal hodnovernosť potvrdenia o mzde navrhovateľa, okresný súd správne vychádzal z potvrdenia služobného úradu.“*

Proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podal odporca dovolanie z dôvodu, že *„účastník konania (žalovaná) nemala procesnú spôsobilosť a nebola riadne zastúpená, nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, účastníkovi konania (žalovanej) sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, ako aj z dôvodu inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.“* Podľa názoru odporcu porušil súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd právo na spravodlivé konanie, napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj jemu predchádzajúce rozhodnutia súdu prvého stupňa trpia nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, čím súdy odňali možnosť odporcovi konať pred súdom. Nedostatočné odôvodnenie, nepresvedčivosť, rozpornosť, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozsudku vidí odporca v tom, že závery súdu prvého stupňa v rozsudku č.k. 14 C 192/2009-342 zo dňa 18. októbra 2012 a v doplňujúcom rozsudku č.k.

14 C 192/2009-394 zo dňa 4. decembra 2012, nekorešponujú so závermi vyslovenými na str. 8 uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 6 Co 91/2011 zo dňa 24. augusta 2011, ktorý zrušil predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Podľa odporcu tým, že sa súd prvého stupňa odklonil od popísaných jednoznačných záverov odvolacieho súdu a rozšíril uplatnený titul nároku, zaťažil konanie vadou. Odvolací súd sa podľa odporcu s jeho námietkou ohľadom prekročenia rámca titulu uplatneného nároku vôbec nevysporiadal. Pokiaľ by odvolací súd pripustil správnosť záverov súdu prvého stupňa ohľadom titulu uplatneného nároku, takýto záver by bol podľa odporcu nekonzistentný vo vzťahu k skorším záverom toho istého odvolacieho súdu, kde odvolací súd za uplatnený titul nároku považoval nezákonné rozhodnutie – uznesenie o vznesení obvinenia. Odporca poukazuje v dovolaní na to, že z uvedeného vyplýva nepresvedčivosť a arbitrárnosť napadnutého rozsudku v tejto časti. Podľa názoru odporcu porušil už súd prvého stupňa právo na spravodlivé konanie, pokiaľ sa s námietkou zavinenia trestného stíhania, príp. väzby navrhovateľom riadne nezaoberal a nevysporiadal sa s ňou. Odvolací súd podľa odporcu nemôže odstrániť nedostatok odôvodnenia v rozhodnutí súdu prvého stupňa tak, že poskytne takéto odôvodnenie sám. Týmto spôsobom dochádza podľa odporcu k narušeniu dvojinstančného systému občianskeho súdneho konania a odvolací súd bol podľa odporcu povinný rozhodnutia súdu prvého stupňa zrušiť, keďže odníмали odporcovi možnosť konať pred súdom. Odporca v dovolaní ďalej namieta, že nedostatky v tom, kto koná za odporcu, teda za Slovenskú republiku, majú povahu nedostatku procesných podmienok konania, čo podľa odporcu zakladá dovolací dôvod podľa § 237 písm. c) O.s.p., príp. je inou vadou, ktorá zakladá nesprávne rozhodnutie vo veci. Odporca poukazuje na skutočnosť, že súd prvého stupňa priznal navrhovateľovi nárok na náhradu trov obhajoby konfrontujúc vyúčtované úkony právnej služby s obsahom trestného spisu, avšak súdom priznaný úkon právnej služby dňa 15. marca 2005 – účasť na vyšetrovacom úkone (výsluch obvineného), sa vo vyúčtovaní obhajcu zo dňa 6. novembra 2008 nenachádzal, a preto podľa odporcu priznal súd prvého stupňa nesprávne náhradu za taký úkon, ktorý navrhovateľovi fakturovaný ani nebol. Odporca uviedol, že odvolací súd uviedol, že podstatné je to, že takýto úkon vyplýval priamo z trestného spisu, čo odporca považuje za arbitrárny záver, a v tomto smere je daný aj dôvod dovolania podľa § 237 písm. f) O.s.p. Odporca poukazuje na to, že náhrada za odmenu za úkon právnej služby vykonaný dňa 15. marca 2005 skutkovo nikdy nebola predmetom konania a navrhovateľ nikdy netvrdil, že za takýto úkon právnej služby obhajcovi odmenu zaplatil. Súd preto podľa odporcu priznal náhradu škody v tejto časti nad rámec návrhu, a tak z dôvodu, že bol priznaný

aj skutkovo neuplatnený nárok, a teda chýbal návrh na začatie konania v tejto časti, je daný podľa odporcu aj dôvod dovolania podľa § 237 písm. e) O.s.p.

Navrhovateľ sa k podanému dovolaniu vyjadril a navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a priznal mu trovy dovolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 1.015,22 € (§ 10 ods. 1, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) = 499,57 € + 8,04 € - prevzatie a príprava, (§ 10 ods. 1, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. c) = 499,57 € + 8,04 € - podanie k dovolaniu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas odporca zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 druhá veta O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné, ak smeruje proti takému jeho rozhodnutiu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolaním odporcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký jeho potvrdzujúci výrok rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolanie odporcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

Vzhľadom na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal predovšetkým otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. (t.j. ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, d/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a existencia procesných väd tejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Vychádzajúc z obsahu dovolania a v ňom vytýkaných nedostatkov, dovolací súd sa osobitne zamerl na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a či došlo k procesným pochybeniam v zmysle § 237 písm. c/ a e/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. ako dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto procesnej vade došlo, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou postihnuté.

Ústavný súd Slovenskej republiky podľa konštantnej judikatúry (pozri IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne, zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07).

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Za arbitrárny, resp. nie dostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 154/05 z 28. februára 2006).

Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu dal odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam.

Dovolací súd ďalej uvádza, že v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., tak z formálneho, ako aj z obsahového hľadiska, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, jednotlivé časti odôvodnenia a ich obsahová

(materiálna) náplň zakladá v súhrne jeho zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť.

Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je splnená v prípade, ak sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania. Dovolací súd uvádza, že odporca mohol a aj uplatnil svoj vplyv na výsledok konania v odvolaní a vo svojich vyjadreniach, a preto odvolací súd, rovnako ako aj súd prvého stupňa, ktoré za nezákonné rozhodnutie nepovažovali len uznesenie o vznesení obvinenia, ale aj od neho sa odvíjajúce trestné konanie, neodňali odporcovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Odporca mal možnosť (ktorú aj využil), reagovať na toto právne posúdenie predtým, ako odvolací súd vydal rozhodnutie.

Dovolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že otázka aktívnej legitímácie účastníkov konania (žalobcu) nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Ak súd nesprávne posúdi túto otázku, nejde o vadu konania, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Nedostatok hmnotnoprávnej legitímácie (vecnej aktívnej alebo pasívnej legitímácie) môže mať iba vecný dopad na výsledok sporu v podobe vydania meritórneho rozhodnutia, ktorým sa žaloba zamieta (obdobne porovnaj napr. R 34/1993). Od aktívnej alebo pasívnej legitímácie účastníka konania treba odlišovať spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.) a procesnú spôsobilosť (t.j. spôsobilosť samostatne konať ako účastník konania § 20 O.s.p.). Nedostatok procesnej spôsobilosti účastníka konania (spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať procesné práva a povinnosti) bez riadneho zastúpenia je vadou, na ktorú dopadá § 237 písm. c/ O.s.p. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Pokiaľ odporca v dovolaní napáda správnosť právneho názoru odvolacieho súdu aj v otázke jeho vecnej pasívnej legitímácie treba uviesť, že jedným zo základných predpokladov úspešnosti žaloby na náhradu škody je aj skutočnosť, že účastníci majú vecnú legitímáciu. Vo všeobecnosti platí, že vecnú legitímáciu v občianskom súdnom konaní má predovšetkým ten, kto je zúčastnený právneho vzťahu alebo práv a povinností, o ktoré v konaní ide. Vecnou legitímáciou treba rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva. Rozhodujúce je teda to, kto je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (povinnosti), o ktoré

v konaní ide. Treba zdôrazniť, že na povahu právneho vzťahu nemá žiaden vplyv to, ak zákon stanoví, že rozhodovanie o niektorom konkrétnom nároku zverí do právomoci iného orgánu (súdu), ktorý inak nie je kompetentný rozhodovať o právach a povinnostiach vyplývajúcich z tohto právneho vzťahu.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že vecnú legitímáciu účastníka konania (či už aktívnu alebo pasívnu) určujú práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva, o ktorých súd účastníkov konania nepoučuje. Označenie správneho štátneho orgánu však nie je otázkou vecnej pasívnej legitímácie štátu v konaní, resp. pasívnou legitímáciou štátu nesúvisí. Existencia či neexistencia pasívnej legitímácie štátu ako hmotnoprávneho stavu nemá žiadnu súvislosť so správnym procesným označením štátu ako účastníka konania na strane žalovaného. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný orgán štátu, ktorý bude za štát konať. V prípade, ak žalobca síce označí štátny orgán, ktorý má za štát konať, ale uplatnený nárok do jeho pôsobnosti nepatrí, nejde o nedostatok podmienky konania či vecnej pasívnej legitímácie.

Dovolací súd tak uvádza, že prípadný nedostatok (vecnej) pasívnej legitímácie na strane odporcu nie je spôsobilý založiť vadu konania podľa § 237 písm. c/ O.s.p.

K odporcovej námietke ohľadom prekročenia rámca uplatneného nároku dovolací súd uvádza, že za účelom zabezpečenia podkladov, nevyhnutých pre analýzu a správny právny postup, ukladá zákon navrhovateľovi povinnosť uviesť v návrhu rozhodujúce skutočnosti (§ 79 ods. 1 O.s.p.), ktoré majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov, významných nielen pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napr. právomoci, príslušnosti, spôsobilosti byť účastníkom konania), ale aj pre posúdenie veci samej. Navrhovateľ je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a odôvodniť. Je totiž vždy vecou súdu, aby podal jeho právnu kvalifikáciu. Ak ho ale predsa v návrhu právne vyhodnotí, súd tým nie je viazaný.

Odporca v dovolaní namieta aj procesnú vadu v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. Dovolací súd uvádza, že uvedené ustanovenie dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu. O prípad

neexistencie návrhu na začatie konania ale ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie. V predmetnom konaní – priznanie nároku na náhradu trov obhajoby nejde o prípad, že by súd konal a rozhodoval bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania. Výška náhrady trov obhajoby je vecou právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi. Pokiaľ však ide o dovolacie námietky spochybňujúce správne právne posúdenie veci konajúcimi súdmi treba uviesť, že toto predstavuje iba relevantný dovolací dôvod a samo osebe nezakladá prípustnosť dovolania.

Zároveň je potrebné osobitne uviesť, že § 237 O.s.p. spája prípustnosť dovolania výlučne len so závažnými procesnými vadami, a s výhradne tými, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymedzené v § 237 O.s.p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní (napríklad nesprávnosti, ku ktorým došlo v rámci právneho posudzovania veci), nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci súdom, spočívajúcim v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesného predpisu na zistený skutkový stav sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (R 43/2003).

Keďže prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 a v dovolacom konaní neboli zistené dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutou časťou rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska jej vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti odporcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Navrhovateľ podal v rámci vyjadrenia k dovolaniu návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy tohto konania a požadovanú náhradu vyčíslil tak, že žiadal, aby mu Najvyšší súd Slovenskej republiky priznal trovy dovolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia v sume 1.015,22 €. Najvyšší súd Slovenskej republiky mu priznal túto náhradu v sume, ktorú si navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu vyčíslil, nakoľko vyčíslenie nerozporuje vyhláske č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Priznaná náhrada trov dovolacieho konania spočíva v odmene advokátky za dva úkony právnej služby poskytnutej za prevzatie a prípravu právneho zastúpenia a za vypracovanie písomného podania na súd – vyjadrenie k dovolaniu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2015

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová